FINNISH BUSINESS ANGELS NETWORK

1.10.2025

Finnish Business Angels ry:n (FiBAN) lausunto Valtioneuvoston selvitys: Komission tiedonanto: EU:n startup- ja scaleup -strategia

FiBAN kiittää mahdollisuudesta lausua oheisesta strategiasta.
EU ja Suomi tarvitsevat kasvu- ja scaleup yrityksiä globaalissa kilpailukyvyssä pärjäämisessä.

FiBAN kannattaa ajatusta, että jatkotyössä kiinnitetään huomiota eurooppalaisten startup-yritysten perushaasteisiin; innovaatioiden kaupallistamiseen ja skaalaamiseen.

FiBAN tukee Suomen kantaa EU:n startup- ja scaleup-strategiassa, mutta haluaa lisätä ja/tai täsmentää seuraavia kokonaisuuksia:

Yrityslompakko

Ehdotamme, että yrityslompakon ensisijaiset käyttötapaukset määritellään kattamaan KYC/AML-tunnistautuminen, cap table -todenteet, EU-rahoitus- ja raportointitodenteet sekä rajat ylittävien sijoitusten verodokumentaatio. Korostetaan yhteentoimivuutta eIDAS-kehikon kanssa ja vältetään toimittajalukkojen syntyminen.

InvestEU

Ehdotamme, että seuraavaan kappaleeseen lisättäisiin myös enkelisijoittajat.

Suomi pitää keskeisenä, että InvestEU:n kaltaista rahoitusmallia hyödynnettäisiin nykyistä laajemmin **enkeli**- ja pääomasijoituksiin, jotka kohdistuisivat alkaviin- ja skaalausvaiheen yrityksiin. Näin vahvistettaisiin yritysten riskirahoituksen saatavuutta innovaatioiden kehittämiseksi ja edelleen kasvun mahdollistamiseksi. (EJ 2/2025 vp)

Innovaatiomyönteinen säätely

FiBAN esittää lisäksi toimenpiteiksi sääntelyyn seuraavaa kokonaisuutta:

Kirjanpito- ja verotuslainsäädännön mukauttaminen startup- yritysten alkuvaiheen ympäristöä vastaavaksi. Mukauttamistoimenpiteet sekä maakohtaisesti että EU:ssa

siten, että tehtyjen investointien arvo yrityksen taseessa säilyy ja yrityksen verotuskohtelu pystytään optimoimaan.

Startup -yritysten alkuvaiheen investoinnit ovat mittavia, mistä johtuen kirjanpito- ja verotuslainsäädäntöä tulisi mukauttaa siten, että ne tukevat yrityksen taloudellista vakautta ja edesauttaa yrityksen edellytyksiä kasvaa ja vakauttaa liiketoiminta.

Käytännössä tehtyjen investointien aktivointi- ja jaksotussäännökset vaikuttavat yhtiön taseen vahvuuteen ja tuloksen muodostumiseen. Tähän sääntelyyn tarvitaan aiempaa enemmän joustoa, yrityskohtaista harkinnanvaraisuutta sekä aktivoitavien menojen laajennettua mahdollisuutta. Varsinkin tutkimus- ja kehittämismenot ovat rajoitetuimmin aktivoitavissa.

Startup- ja scaleup –yritysten parempi rahoitus

FiBAN katsoo, että esitetyt toimenpiteet palvelevat jo edistyneempiä startup- ja scaleup-yrityksiä. Kokonaisuudesta puuttuu toimenpiteet, jotka edesauttaisivat varhaisen vaiheen (pre-seed ja seed) startup-yrityksiä.

Suomeen perustettu Kanssasijoitusrahasto on toiminut hyvin. FiBAN esittää, että Suomi edistäisi tämän kaltaista Euroopan laajuista kanssasijoitusrahastoa. EIFn ja EIBn tekemien kanssasijoitusten hyviä tuloksia tulisi laajentaa koskemaan myös alkuvaiheen (pre-seed ja seed) startupien pääomittamista.

Enkelisijoittaminen on Euroopassa hyvin paikallista. Vuonna 2024 FiBANin jäsenten sijoituksista 97% kohdistui suomalaisiin startup-yrityksiin. Eurooppalaisten varhaisen vaiheen (pre-seed ja seed) startup-yritysten kannalta olisi tärkeää, että jo tässä vaiheessa sijoittajia olisi useammasta maasta, sillä enkelit pystyvät auttamaan kansainvälistymisessä ja kasvun aikaansaamisessa omien verkostojen, markkinatietämyksen ja osaamisen avulla. On tärkeä, että EU tukee hankkeita, joilla pyritään kouluttamaan enkelisijoittajia rajat ylittäviin (cross-border) sijoituksiin.

Nopea markkinoille pääsy ja laajentuminen

Suosittelemme, että EU ottaa käyttöön Business Finlandin *Research to Business (R2B)* -ohjelman kaltaisen rahoitusmallin, joka mahdollistaa tutkimustulosten kaupallistamisen jo ennen yrityksen perustamista. Nykyiset EU-instrumentit (esim. EIC Transition ja ERC Proof of Concept) tukevat kaupallistamista vain rajatuille hakijaryhmille tai vasta yrityksen perustamisen jälkeen. Yhtenäinen EU-tason R2B-tyyppinen instrumentti vähentäisi tutkimuspohjaisten innovaatioiden 'valley of death' -riskiä ja loisi kaikille jäsenmaille saman lähtökohdan spinoutien nopeaan skaalaamiseen."

FiBANin lisänäkökulmat EU-strategian täydentämiseksi

Suomen ja Euroopan varhaisen vaiheen startup- ja scaleup-yrityskentän kasvattamiseen tarvitaan:

1. Verotuksen konkreettisia kannustimia, jotka vahvistavat enkelisijoittajien riskinottohalukkuutta ja poistavat rajat ylittävän sijoittamisen esteitä.
2. Varhaisen vaiheen rahoituksen vahvistamista, esimerkiksi kanssasijoitusmallien ja joustavampien vipumekanismien avulla.
3. Lupaprosessien sujuvoittamista, jotta pienet kasvuyritykset voivat pilotoida ja kaupallistaa ratkaisujaan ilman kohtuuttomia viiveitä.
4. Kasvun ja second chance -kulttuurin vahvistamista, joka mahdollistaa epäonnistumisen jälkeen uuden alun yrittäjille ja hallituksen jäsenille ilman pitkäaikaisia esteitä.

FiBANin puolesta
Tiina Laisi-Puheloinen
Toimitusjohtaja